

Ένας Έλληνας! (Στέλιος Κούκος)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Ο Ιερομάρτυρας, Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός (1714-1779). Χαλκογραφία με σκηνές από τον βίο του.

Θα μπορούσαμε να πούμε στον τίτλο “ένας Ρωμιός” αλλά προτιμούμε να δανειστούμε τον τίτλο από τις Δοκιμές του Γιώργου Σεφέρη ο οποίος τιτλοφορεί ένα κείμενό του “Ένας Έλληνας – Ο Μακρυγιάννης”, -αν και εδώ δεν αναφερόμαστε στον στρατηγό.

Πάντως ένας Έλληνας μόνος του και ολομόναχος δεν μπορεί να υπάρξει. Θα είναι σαν τη μαύρη κατάρρα, για να μην πούμε και άκρως επικίνδυνος.

Ο Έλληνας μπορεί να υπάρξει μόνον ως πρόσωπο. Ένα κοινωνικό ον μέσα στην κοινότητα από την οποία εμπνέεται, χωρίς να περιχαρακώνεται και να μένει αποκλεισμένος από τον λοιπό κόσμο, να συμπεριφέρεται με ευθύνη και ευγένεια, να προσφέρει όπου μπορεί και βεβαίως να λογοδοτεί.

Το ένα άτομο “ως Έλληνας” ή ακόμη χειρότερο ως ελληναράς στην καλύτερη περίπτωση θα αποτελεί μια τραγική φιγούρα αν όχι μια καρικατούρα.

Για να υπάρξει ο πραγματικός Έλληνας πρέπει να βρει έναν όμοιό του για να αποτελεί πρόσωπο (προς όψιν). Και όταν δεν τον βρίσκει θα πρέπει να τον

“δημιουργήσει”...

Κάτι τέτοιο, ποιητική αδεία, ως σενάριο και ως υπόθεση εργασίας, θα ισχυριστούμε συμβαίνει με τον μεγάλο αυτό Ρωμιό, ο οποίος τον 18ο αιώνα γνωρίζοντας πολύ καλά την κατάσταση των υποδούλων συμπατριωτών του, ανέστειλε τη δική του αγιορειτική ησυχία και βάλθηκε να τους φέρει στο αρχέγονο κάλλος. (Καμία σχέση με την αρχαιομανία των λογίων που επικράτησε μετά την επανάσταση και την απελευθέρωση της χώρας, η οποία μας απέκοψε βίαια από την ελληνική μας συνέχεια).

Βέβαια, αυτός στον οποίο αναφερόμαστε, δεν κατέληξε να αποτελεί περιφερόμενη τραγική φιγούρα γιατί το έργο του είχε επιτυχία. Είχε, όμως, τραγικό ή καλύτερα μαρτυρικό τέλος.

Πριν παραδώσει, όμως, την ψυχούλα του στις 24 Αυγούστου, του 1779, είχε προλάβει να αφήσει πίσω του και στο πόδι του πολλούς σαν κι αυτόν. Και έκτοτε “των Ελλήνων οι κοινότητες” μπορούσαν να ελπίζουν.

Έλεγε στις περιοδείες που έκανε ανά το Ρωμαίικο:

- Έχετε σχολείον οπού να διαβάζουν, να μανθάνουν γράμματα τα παιδιά σας;
 - Δεν έχομε, απαντούσε ο λαός
 - Παιδιά ωσάν τα γουρουνόπουλα να έχω δεν το καταδέχομαι, διατί είμαι υπερήφανος. Χάρισμά σας. Ωσάν θέλετε χαρίσετέ μου και ένα σχολείον εδώ εις τη χώραν σας να μανθάνουν τα παιδιά μας γράμματα, να ηξεύρουν πού περιπατούνε...
- Αμή [άραγε] δεν είναι καλά να βάλετε όλοι σας να κάμετε ένα ρεφενέ, να βάλετε και επιτρόπους νάν το κυβερνούν το σχολείον, να βάνουν διδάσκαλον να μανθάνουν όλα τα παιδιά και πλούσια και πτωχά χωρίς να πληρώνουν;

Λόγια τίμια, παστρικά αλλά και πρακτικά μιλούσε ο ισαπόστολος, εθναπόστολος αλλά και ιερομάρτυρας και εθνομάρτυρας. Έτσι όμως στεφανώνεται κάθε αγαθή πρόθεση!

Εντούτοις, ο ίδος κατάφερε να γεμίσει τη χώρα σχολεία και μάλιστα καθιέρωσε και τη δωρεάν παιδεία, από τότε! Γνώριζε πολύ καλά πως η διδασκαλία της γλώσσας και ευρύτερα η παιδεία πρέπει να είναι σαν το νερό και τον αέρα που αναπνέουμε. Αν και σήμερα και αυτά τα έχουμε βρωμίσει ανεπανόρθωτα. Όσο για την κατάσταση στην παιδεία μας ας μιλήσουν οι πιο ειδικοί.

Όσο για τον κραταίο σχολάρχη του γένους, ο οποίος ήταν ένας άτυπος υπουργός Παιδείας, λεγόταν ιερομόναχος Κοσμάς ο Αιτωλός.

“Αμή”, όπως θα έλεγε και ο ίδιος, πόσο τον θυμόμαστε και τον τιμούμε σήμερα;